

Koulujen uudet menetelmät heikentävät oppimista merkittävästi, väittää tutkimus – Opetushallituksen pääjohtaja ihmettelee tuloksia

Olli-Pekka Heinonen kommentoi HS:n aiemmin uutisoimia tutkimustuloksia, jonka mukaan digitalisaatio ja ilmiöoppiminen voivat heikentää oppimistuloksia.

Tuoreen tutkimuksen mukaan uudet opetusmenetelmät vaativat koululaiselta valmiuksia, joita hänellä ei välttämättä vielä ole. Lisäksi digilaitteet voivat ohjata huomiota pois varsinaisesta oppimisesta. Kuva: Mika Ranta / HS

[Heli Saavalainen HS](#)

19.11.2018 2:00 | Päivitetty 19.11.2018 8:06

Opetushallituksen pääjohtaja [Olli-Pekka Heinonen](#) ihmettelee tuoreen tutkimuksen tulosta, jonka mukaan suomalaiskoululaisten heikentyneet oppimistulokset liittyvät peruskoulun uusiin opetusmenetelmiin, erityisesti digitalisaation lisäämiseen ja ilmiöoppimiseen eli oppilaslähtöiseen oppimiseen.

[Helsingin Sanomissa](#) sunnuntaina julkaistun tutkimuksen mukaan peruskoulun uudet opetusmenetelmät eriarvoistavat oppilaita ja osaltaan heikentävät oppimistuloksia.

Lue lisää: [Tutkimus paljastaa: Koulujen uudet menetelmät heikentävät oppimista merkittävästi](#)

”En tunnista uhkakuvia, joita maalataan digitalisaation ja ilmiöoppimisen yhteydestä oppimistuloksiin. Nykyisen opetussuunnitelman perusteista en tällaisia uhkakuvia löydä”, Heinonen sanoo.

Digitalisaatio on todellisuutta nykymaailmassa, Heinonen korostaa. Koulu ei voi olla siitä irrallaan.

”Kun korostetaan vastuullisuutta ja turvallista digitaalisten välineiden käyttöä, missä muualla sitä voisi paremmin opettaa kuin koulussa”, Heinonen miettii.

”Ilmiöoppiminen puolestaan on yksi oppimisen tapa. Lasten yksin sysäämistä opetussuunnitelman perusteista ei löydy.”

Ilmiöoppimisessa oppilas itse selvittää, mistä opittavassa aihealueessa tai asiassa on kyse ja mistä tietoa löytyy sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita. Lisäksi oppilaat tekevät paljon ryhmätöitä.

Perusopetus perustuu edelleen ennen kaikkea oppiaineisiin, Heinonen painottaa.

”Ilmiöoppiminen on toteutettava kunkin lapsen kehitysvaiheen mukaisesti.”

Olli-Pekka Heinonen Kuva: Heidi Piironen

Heinonen ei ole nähnyt tutkimusta, jonka tuloksista HS sunnuntaina uutisoi.

”On aika haasteellista kommentoida tutkimusta, jota ei ole edes julkaistu”, hän toteaa.

”Se kuitenkin jäi mietityttämään, että puhutaan vuonna 2015 tehdyn Pisa-tutkimuksen tuloksista ja rakennetaan niistä yhteys ilmiöoppimiseen, joka tuli opetussuunnitelmaan vasta vuonna 2016. Ei kai opetussuunnitelma voi jälkikäteen vaikuttaa Pisa-tulokseen.”

Helsingin yliopistossa tehty ja lokakuussa valmistunut tutkimus etsi syitä siihen, mikä huonontaa suomalaisten 15-vuotiaiden oppimistuloksia.

Tarvetta opetussuunnitelman muuttamiseen Heinonen ei näe.

”Paikallisesti on toki voinut tapahtua ylilyöntejä. Siinä mielessä on arvokasta, että käydään keskustelua siitä, miten koulumaailma löytää muutoksen.”

Opetushallituksen laatima valtakunnallinen opetussuunnitelma määrittelee opetuksen perusteet ja suuntaviivat. Paikallisesti suunnitelmaan voidaan tehdä erilaisia painotuksia, esimerkiksi päätös siitä, kuinka paljon opetukseen sisältyy ilmiöoppimista.

Helsingin yliopiston tutkimuksen mukaan uudet perusopetusmenetelmät, ennen kaikkea digitalisaation lisääminen ja ilmiöoppiminen, voivat jopa estää oppimista.

Koululaisilta vaaditaan itseohjautuvuutta, omatoimisuutta ja vastuunottoa, johon läheskään kaikki koululaiset eivät ole valmiita. Tämä näkyy huonompina oppimistuloksina erityisesti riskiryhmissä, joilla on jo valmiiksi vaikeuksia koulusuorituksissa ja keskittymiskyvyssä.

Riskiryhmiä ovat pojat, joiden oppimistulokset ovat herättäneet erityistä huolta uusimmissa Pisa-tutkimuksissa sekä nuoret, joilla oli muutenkin poissaoloja, yksinhuoltajien lapset, maahanmuuttajaperheiden lapset, vähävaraisten perheiden lapset ja ne lapset, joiden äideillä oli matala koulutustaso.

Digitaalinen ja ilmiöoppiminen vaativat perinteiseen opettajan auktoriteettiin perustuvaan opettamiseen verrattuna paljon enemmän itsekontrollia, itsenäisyyttä, keskittymiskykyä, aloitteellisuutta ja joustavuutta.

Tutkimuksen mukaan niihin pohjautuvat opetusmenetelmät eriarvoistavat, koska ne eivät sovi kaikille.

Kehitys näkyy tutkijoiden mukaan myös Pisa-tutkimuksissa, joissa suomalaisnuorten tulokset ovat heikentyneet.

Suomalaisessa peruskoulussa on tapahtunut isoja muutoksia viime vuosina.

[Historialliset muutokset ravisuttavat kouluja](#) monin tavoin. Haasteita nykykouluilla tuovat uuden opetussuunnitelman ja digitalisaation lisäksi vieraskielisten ja erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrän kasvu ja yhä suuremmat ryhmäkoot. Samaan aikaan koulutukseen on tehty isoja leikkauksia. Opettajat väsyvät.

[Ilmiöpohjaisen opetuksen](#) myötä oppilaan vastuu omasta oppimisestaan on kasvanut. Kouluissa on myös aiempaa enemmän teemoja, projekteja ja oppilaiden välistä yhteistyötä.

Oppilaan vastuun lisääminen ja uuden opetussuunnitelman mukanaan tuoma ”laaja-alaisen osaamisen” ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien” korostaminen on saanut osakseen myös arvostelua.

Keväällä [ruotsalaistutkija varoitti](#) Suomea toistamasta opetussuunnitelmassaan samoja virheitä, jotka Ruotsi hänen mukaansa teki 1990-luvulla.

Tutkija [Gabriel Heller Sahlgren](#) kiinnitti huomiota osin samoihin asioihin kuin suomalaistutkijat tuoreessa tutkimuksessa. Hänen mukaansa aivotutkimus ja kouluvertailut osoittavat, että perinteiset keinot toimivat opetuksessa yhä, sillä asioiden siirtyminen pitkäkestoiseen muistiin vaatii toistoja.

Toinen suuri linja on ruotsalaistutkijan mielestä faktatiedon painoarvon hämärtäminen. Näin voi tapahtua, kun faktojen sijasta painotetaan valmiuksia ja yleisiä taitoja. Suomen uusi opetussuunnitelma korostaa ”seitsemää laaja-alaista osaamista” ja ”monialaisia oppimiskokonaisuuksia”.

Fakta

Uudet opetussuunnitelmat käyttöön porrastetusti

- Uudet opetussuunnitelmat otettiin Suomen alakouluissa käyttöön elokuussa 2016. Yläkouluissa sama tapahtuu porrastetusti: 7. luokilla viime vuonna, 8. luokilla tänä vuonna ja 9. luokilla ensi vuonna.
- Opetushallitus antoi kansalliset opetussuunnitelman perusteet vuonna 2014. Opetuksen järjestäjät ovat laatineet omat opetussuunnitelmansa niiden pohjalta.

- Uutta on "laaja-alaisen osaamisen" korostaminen. Näitä taitoja ovat oppimaan oppiminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, arjen taidot, tieto- ja viestintäteknologia, yrittäjyys sekä vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.
- Toinen merkittävä uutuus ovat "monialaiset oppimiskokonaisuudet", joissa yhdistellään eri oppiaineiden tietoja teemojen.